

2101000106020047
EXAMINATION OCTOBER 2024 (ATKT EXAM)
BACHELOR OF ARTS (SIXTH SEMESTER)
SANSKRIT – XXII
न्यायदर्शन एवं अनुवाद

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination: **BACHELOR OF ARTS (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject: **SANSKRIT – XXII न्यायदर्शन एवं अनुवाद**
 - c. Subject Code No: **2101000106020047**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ)

10

- 1) ન્યાયદર્શનનાં અન્ય નામ આપો.
- 2) ન્યાયસૂત્રો કેટલા પ્રમયો ગણાવે છે? કોઈ પણ ચારનાં નામ આપો.
- 3) કરણ એટલે શું? વ્યાખ્યા આપો.
- 4) ઉપમાનમાં કઈ ત્રણ બાબતોની આવશ્યકતા છે?
- 5) સ્વરૂપાસિદ્ધ હેત્વાભાસ એટલે શું?
- 6) ઈન્દ્રિયાર્થ સંનિકર્ષના કેટલા પ્રકારો છે? કયા કયા?
- 7) અનુમાનના કેટલા પ્રકાર છે? કયા?

Q.2 સાનુવાદ વિવરણ કરો : (કોઈપણ બે)

13

- 1) यथार्थ इत्यययथार्थानां संशयविपर्ययतर्कज्ञानानां निरासः
- 2) साक्षात्कारिणी च प्रमा सैवोच्यते या इन्द्रियजा ।
- 3) ययोमध्ये एकमविनश्यदपराश्रितमेवावतिष्ठते तावयुतसिद्धौ ।
- 4) वाक्यं त्वाकाङ्क्षायोग्यतासन्निधिमतां पदानां समूहः।

Q.3 તર્કભાષાના આધારે પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ વિષે સવિસ્તર ચર્ચા કરો.

13

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો

13

- 1) ત્રિવિધં કારણં
- 2) છલમ્-જાતય :- નિગ્રહસ્થાનાનિ|

Q.4 સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો: (કોઈપણ બે)

14

- 1) પોપટને ફળો અને અનાજના બી ગમે છે. બાળકોને પોપટ ખૂબ ગમે છે. મનુષ્યો પોપટને પાંજરામાં પાળે છે. પાંજરામાં રહેલા પોપટો મનુષ્યોના સારા અને ખરાબ વચનો બોલે છે. સજ્જનોના અને પંડિતોના ઘરોમાં સારાં વચનો બોલે છે. તેનાથી છોકરાઓ સુંદર ચરિત્રવાળા બને છે. તેના મધુર શબ્દો બાળકો અને મનુષ્યોને પ્રસન્ન કરે છે. પોપટ રમણીય પક્ષી છે. તેથી મનુષ્યો તેને પાંજરામાં પાળે છે.
- 2) આ તળાવ છે. તળાવના તીરે એક વૃક્ષ છે. એક દિવસ વૃક્ષની શાખામાં એક કબૂતર બેસે છે. ત્યારે એક કીડી વૃક્ષની ડાળી પરથી તળાવના પાણીમાં પડે છે. ત્યારે કબૂતર કીડીને પાણીમાં જુએ છે . ત્યારે કબૂતરના હૃદયમાં દયા ઉત્પન્ન થાય છે. તે દયાથી તેની પાસે પાંદડું ફેંકે છે. પછી કીડી પાંદડાં ઉપર બેસે છે. તળાવના મોજાઓ તે પાંદડાને કિનારા પર લાવે છે. પછી કીડી પોતાના ઘરે જાય છે અને કબૂતરને ધન્યવાદ આપે છે.
- 3) હંસો હિમાલયની પાસે માનસરોવરમાં રહે છે. હંસને કમળો અત્યંત ગમે છે. ઘણું કરીને હંસ દૂધ અને પાણીને છૂટું પાડે છે અને દૂધને પીએ છે. તેથી હંસ સાર વસ્તુને ગ્રહણ કરે છે. તે (નકામી) અસાર વસ્તુને ત્યજે છે. તેથી સજ્જનો હંસની માફક સાર ગ્રહણ કરે છે. તેની ચાલ ખૂબ જ સુંદર છે. તે બધા પક્ષીઓમાં ઉત્તમ અને સુંદર ગણાય છે. તે સરોવરમાં મોતીનો ચારો ચરે છે. એક રાજ હંસથી સરોવર જેટલું શોભે છે તેટલું કિનારા પર રહેતા હજારો બગલાઓથી ઘેરાયેલું સરોવર શોભતું નથી. હંસ અને બગલો બંને સફેદ છે તો પછી હંસ અને બગલામા શો ભેદ છે?

4) મનુષ્યને બે હાથ હોય છે. જમણો અને ડાબો હાથ, મનુષ્ય બે હાથો વડે દાન આપે છે અને ગ્રહણ કરે છે. તે હાથથી લખે છે અને સેવા કરે છે. બે હાથ વડે ખોબો (અંજલિ)બને છે.મનુષ્ય અંજલિ વડે આચાર્યો, દેવો અને વૃદ્ધોને નમન કરે છે.અંજલિમાં પુષ્પો છે. મનુષ્ય પુષ્પો વડે દેવોને પૂજે છે. મનુષ્યને જમણો અને ડાબો પગ હોય છે.
